

були здійснені в майже у всіх державах ЄС, мали такі характерні риси, як загальне зниження податкових ставок, розширення бази оподаткування, уніфікація ставок, скорочення податкових пільг, застосування більш жорстких санкцій за порушення податкового законодавства. Зниження оподаткування в державах ЄС, в першу чергу залежало від можливості скорочення видаткової частини бюджету і пов'язувалося із збільшенням обсягів виробництва.

Саме цей напрям і був метою податкової реформи в Україні, яка втілюється в життя у тому числі через прийняття Податкового кодексу України. Цей документ визначає напрями не тільки створення в Україні стабільної податкової системи, яка б забезпечувала ефективне функціонування економіки країни, а й дотримання міжнародних угод з питань оподаткування, усунення неузгодженості податкового законодавства з нормами законодавства інших країн, забезпечення їх гармонізації та взаємодії.

Таким чином удосконалення податкового законодавства, передбачене Податковим кодексом України, має на меті створення умов для подальшого інтегрування країни до світової спільноти, адаптації податкового законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Література

1. Податковий кодекс України (від 2 грудня 2010 р.)
2. Договір про Європейський Союз (консолідована версія) [Електронний ресурс] : Договір від 24.12.2002 № 12002M/TXT. – Режим доступу: <http://eurodocs.sdla.gov.ua>. – 01.01.2010. – Назва з екрану.
3. Мамбеталиева Ж. Н. Согласованная налоговая политика в ЕврАзЭС [Электронный ресурс] / Ж. Н. Мамбеталиева. – Режим доступа: http://www.tam-zap.ru/n_1_23_2005/. – 01.01.2010.
4. Пантюхина С. А. Факты и проблемы гармонизации налоговых систем [Электронный ресурс] / С. А. Пантюхина, И. Ф. Исакова. – Режим доступа : <http://law.edu.ru/doc/document.asp>. – 01.01.2010.
5. Демиденко Л.М. Гармонізація податкових систем європейських країн // Міжнародна економіка: Сучасні проблеми та перспективи розвитку. – Симферополь, Таврида, 2009 р.

Єгоричева Світлана Борисівна,

завідувач кафедри фінансів, доктор економічних наук, доцент

Буцька Ольга Юрійвна,

доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук

Тимошенко Оксана Валеріївна,

асистент кафедри фінансів

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

МОНІТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Основою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання є не тільки матеріально-фінансове, а і кадрове забезпечення, оскільки кінцеві результати діяльності залежать не лише від обсягу та складу ресурсів, а і від організації процесу управління їх формуванням та використанням. Тож оцінка результативності та ефективності

діяльності органів місцевого самоврядування з метою досягнення соціально-економічного розвитку територіальних громад є актуальним й важливим завданням.

За 2004-2011рр. кількість посадових осіб місцевого самоврядування по Україні та по Полтавській області зросла в 1,1 рази, незважаючи на зменшення населення у розрахунку на 1 працівника в цілому по країні та по регіону на 12,4% та на 15% відповідно [3, 5]. При цьому, до 2009р. включно характерним був щорічний приріст кількості працівників системи, у середньому, на 2,2%, а протягом 2010-2011рр., навпаки, спостерігаємо тенденцію до її скорочення, що є наслідком проведення в Україні адміністративної реформи. Втім, Полтавська область є виключенням, оскільки у останньому звітному періоді кількість працівників місцевого самоврядування дещо збільшилася, хоча по області на 1 посадову особу припадає населення в 1,2 рази менше, ніж по Україні, в цілому.

Співвідношення між кількістю фахівців, які займають посади спеціалістів і керівників місцевого самоврядування у 2011р., складає 58 : 42 [4, 5]. При цьому доречно зауважити, що за 2004-2011рр. кількість осіб керівного складу в цілому по Україні збільшилась у 1,4 рази, по Полтавській області - в 1,5 рази. Проте, незрозумілим є підхід виконавчих органів місцевих рад щодо формування кадрових ресурсів у 2009р. Якщо до цього часу середній приріст кількості керівників за рік складав 3,5%, то в умовах загострення світової фінансової кризи (2009р.), наслідком якої стало зниження фінансової спроможності суб'єктів господарювання і населення регіону та, відповідно, скорочення надходжень до місцевих бюджетів, – кількість відповідної категорії працівників збільшилась в 1,3 рази або на 33,5%.

Підтвердженням неефективної кадрової політики місцевого самоврядування Полтавської області у 2009р. є, по-перше, значне зменшення обсягу та зниження темпу приросту бюджетних надходжень (без міжбюджетних трансфертів) у розрахунку на одного фахівця, який займає керівну посаду. По-друге, перевищення в 2,9 рази темпу приросту фонду оплати праці посадових осіб порівняно із відповідним показником по Україні, хоча, зазвичай, їх співвідношення є протилежним. По-третє, приріст середньомісячної заробітної плати працівників органів місцевого самоврядування на 10,4% на фоні зменшення відповідного показника в органах державного управління Полтавської області на 6,4%. Заслужовує на увагу також факт перевищення в 1,2 рази середньомісячної заробітної плати посадових осіб місцевого самоврядування порівняно із її значенням в органах державного управління області протягом 2009-2010рр. При цьому, слід відмітити, що до зазначеного періоду відповідне перевищення було у межах 10%.

Само по собі збільшення кількості посадових осіб загалом і, у тому числі, керівників, що характерно для системи місцевого самоврядування Полтавської області протягом 2004-2011рр., не може слугувати гарантією соціально-економічного розвитку територіальних громад, проте потребує додаткових витрат на утримання персоналу. В ідеалі, приріст останніх повинен забезпечувати приріст доходів місцевих бюджетів, що на практиці відбувається не завжди. Прикладом вищезазначеного слугує збільшення витрат на утримання представницьких органів Полтавської області у 2005-2009рр. на фоні зниження приросту бюджетних надходжень.

Для подальшого проведення моніторингу пропонуємо використати показник результативності діяльності органів місцевого самоврядування ($P_{омс}$) як співвідношення отриманих результатів у ході формування бюджетних надходжень та понесених витрат на утримання цих органів, а також інтегральний показник ефективності діяльності органів місцевого самоврядування ($J_{эф}$), що відображає умовний середній економічний ефект від реалізації суб'єктивних можливостей територіальних громад:

$$P_{омс} = D_{мб \text{ на } 1 \text{ по}} / B_{омс \text{ на } 1 \text{ по}}, \quad (1)$$

$$J_{ef} = \sqrt{ID_{mb/1no} \cdot IP_{omc}}, (2)$$

де D_{mb} на 1 no – доходи місцевих бюджетів у розрахунку на 1 посадову особу;

B_{omc} на 1 no – витрати на утримання органів місцевого самоврядування у розрахунку на 1 посадову особу;

$ID_{mb/1no}$ – індекс доходів місцевих бюджетів у розрахунку на 1 посадову особу;

IP_{omc} – індекс результативності діяльності органів місцевого самоврядування.

Висновки щодо оцінки результативності використання кадрів місцевого самоврядування по області за 2005-2011 рр. свідчать про низький та нестабільний рівень віддачі від їх діяльності. Так, якщо від кожної гривні затраченої на утримання посадових осіб у 2005р. було отримано 11,83 грн. доходів місцевих бюджетів, то у 2011р. його значення зменшилося до 10,40 грн. або на 12,1% (табл. 1). Розрахунок цього показника підтверджує вищезазначений взаємозв'язок між бюджетними надходженнями та видатками на утримання представницьких органів і свідчить про підвищення результативності діяльності органів місцевого самоврядування лише тоді, коли темпи збільшення доходів місцевих бюджетів перевищують темпи зростання витрат на фінансування діяльності посадових осіб системи (рис. 1).

Таблиця 1

Показники ефективності діяльності органів
місцевого самоврядування Полтавської області за 2005-2011 роки [4, 5]

Показники	2005р.	2006р.	2007р.	2008р.	2009р.	2010р.	2011р.
Доходи місцевих бюджетів на 1 посадову особу місцевого самоврядування, тис. грн.	251,9	308,7	436,4	555,8	546,7	648,3	815,4
Індекс доходів місцевих бюджетів на 1 посадову особу місцевого самоврядування	1,309	1,225	1,414	1,274	0,984	1,186	1,258
Витрати на утримання органів місцевого самоврядування на 1 посадову особу, тис. грн.	21,3	33,7	41,4	57,4	59,3	67,2	78,4
Індекс витрат на утримання органів місцевого самоврядування на 1 посадову особу	...	1,584	1,228	1,386	1,033	1,133	1,167
Результативність діяльності органів місцевого самоврядування, грн.	11,83	9,16	10,54	9,68	9,22	9,65	10,40
Індекс результативності діяльності органів місцевого самоврядування	x	0,774	1,151	0,918	0,952	1,105	1,078
Інтегральний показник ефективності діяльності органів місцевого самоврядування	x	0,974	1,275	1,082	0,968	1,114	1,164

Слід відмітити такий позитивний момент у ході реалізації суб'єктивних можливостей територіальних громад, як зростання інтегрального показника по Полтавській області як у 2010-2011 рр., так і в цілому за період аналізу (табл. 1). Проте, враховуючи результати проведеного дослідження, слід зауважити, що позитивні тенденції інтегрального показника є наслідком не покращення ефективності діяльності посадових осіб представницьких органів, а лише адміністративної реформи в країні та змін бюджетно-податкового законодавства в частині фінансового і функціонального забезпечення місцевого самоврядування у 2010-2011 рр.

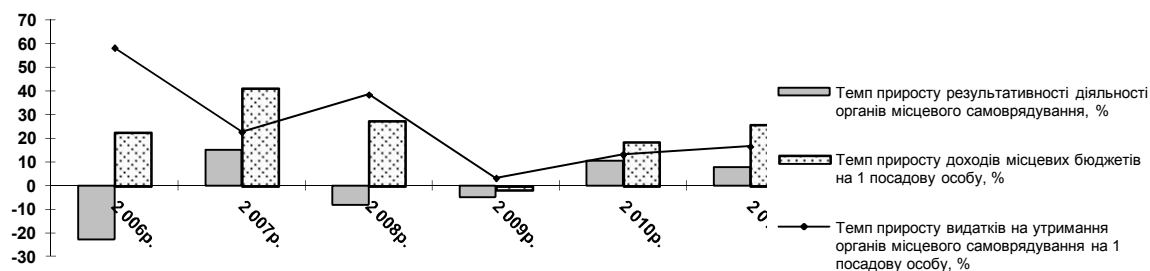

Рис. 1. Результативність діяльності органів місцевого самоврядування Полтавської області за 2006-2011 роки [4, 5]

З метою виявлення невикористаних суб'єктивних можливостей територіальних громад управлінська діяльність органів місцевого самоврядування потребує удосконалення за рахунок впровадження системи управління якістю. Варто зауважити, що система управління якістю є допоміжним елементом у роботі управлінських структур, яка сприяє зростанню рівня задоволення запитів громадян, ефективності діяльності представницьких органів, рівня компетенції працівників та мотивації їх до праці, ефективності використання матеріально-фінансових ресурсів та інше. Значний досвід використання системи управління якістю мають органи місцевого самоврядування України, зокрема, м. Бердянськ, м. Чугуїв, а також міськвиконком м. Комсомольськ Полтавської області. На думку дослідників, які займаються цією проблематикою, у м. Комсомольськ створена найсучасніша система управління в Україні, яка може бути творчо застосована іншими суб'єктами місцевого самоврядування [1; 2].

Література

1. Лахижа М.І. Система управління якістю в органах влади (вітчизняний та зарубіжний досвід) : монографія / М.І. Лахижа. – Полтава : РВВ ПУСКУ. – 2008. – 131с.
2. Офіційний веб-сайт міськвиконкому м. Комсомольськ // <http://www.komsomolsk.org.ua>.
3. Сайт Головного управління статистики у Полтавській області. . – Режим доступу: <http://www.poltavastat.gov.ua>.
4. Сайт Головного фінансового управління Полтавської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: <http://www.finpl.gov.ua>
5. Сайт Національного агентства України з питань державної служби. – Режим доступу: <http://www.nads.gov.ua>.

Заборовець Юлія Олександрівна,

Полтавський національний економічний університет

імені Юрія Кондратюка, к.е.н., доцент

НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНІВ

Ефективність функціонування національної економіки значною мірою залежить від рівня соціально-економічного розвитку регіонів які відзначаються суттєвою галузевою, територіальною та функціональною диференціацією. Регіон є цілісним і складним механізмом, територіальною підсистемою країни яка володіє спільністю природних, соціально-економічних, соціально-культурних умов, виділяється в процесі